irannewspaper.ir

• شنبه ۲۱ مرداد ۱۴۰۲ • سال بیست‌ونهم • شماره ۸۲۵۳
• اذان ظهر ۱۲/۰۹ • اذان مغرب ۱۹/۱۷ • نیمه شب شرعی ۲۳/۲۳ • اذان صبح فردا ۳/۴۸ • طلوع آفتاب فردا ۵/۲۱

ایران

• **صاحب امتیاز:** خبرگزاری جمهوری اسلامی
• **مدیر مسئول:** محمدحسن روزی‌طلب
• **سردبیر:** حسام الدین برومند
• **معاون فنی:** محمدملاعلی‌اکبری
• **دبیران:** مصطفی عیوضی(سیاسی)
• مهدی مهرپور(اقتصادی)
• مصطفی وثوق‌کیا(فرهنگی)

• آزاده سهرابی(اجتماعی) • بنفشه غلامی(جهان)
• لیدا فخری(اندیشه) • محمدرضا عزیزی(گزارش)
• زهرا کشوری(زیست‌بوم) • فرناز قلعه‌دار(حوادث)
• مهدی کلهرنژاد(اجرایی)
• حجت حکیمی(صفحه‌آرایی)
• محسن جانی‌پور (ویراستاری) • ابوالفضل نسایی(عکس)

• **تلفن:** ۸۸۷۶۱۷۲۰ نمابر: ۸۸۷۶۱۲۵۴ ارتباط مردمی: ۸۸۷۶۹۰۷۵
• **پیامک:** ۳۰۰۰۴۵۱۲۱۳ روابط عمومی • **نشانی:** تهران خیابان خرمشهر،شماره ۲۰۸
• **صندوق پستی:** ۵۳۸۸-۱۵۸۷۵ • **امور مشترکین:** ۸۸۷۴۸۸۰۰
• **چاپ:** چاپخانه‌های همشهری، شرکت چاپ جام‌جم
• **سازمان آگهی‌های روزنامه ایران:** دارنده گواهینامه ایزو۹۰۰۱ از شرکت NISCERT
• **پذیرش سازمان آگهی‌ها:** ۱۸۷۷(۰۲۱)
• **انتشارات مؤسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران:** ۵-۸۸۵۴۸۸۹۲

روح آدمی ممکن است با یکی از این سه ویران شود: با آنچه دیگران در حق تو می‌کنند، با آنچه دیگران وادارت می‌کنند در حق خودت بکنی و با آنچه خودت داوطلبانه با خودت می‌کنی.

«هیاهوی زمان»/ جولیان بارنز

سخن روز

حضرت محمد(ص):

محبوب‌ترین شما در نزد خدا، خوش اخلاق‌ترین شماست.

مجمع البیان، ج ۱۰

نگاره

گرمایش زمین

مرضیه خانی‌زاده ابیانه / طراح و کارتونیست

فضای مجازی

تصویر فرهنگی عبدی از مشهد

بهزاد عبدی تصویر زیبایی از کتابخانه‌ای در شهر مشهد منتشر کرده، نکته جالب توجه درباره‌اش این است که کتابخانه مذکور در محوطه باز قرار دارد؛ در فضایی که کنار آن هم درختان و هم مجسمه‌های شهری خودنمایی می‌کند. این هنرمند آهنگساز در توضیح عکس مذکور تنها به یک سطر با این مضمون اکتفا کرده که: «و این نمای زیبای یکی از خیابان‌های شهر مشهد.»

انتقاد سرشار درباره خبرساخت دیزنی‌لند در ایران

محمد سرشار، نویسنده و پژوهشگر نوشته: «مدیرعامل کانون پرورش فکری گفته می‌خواهد در کمتر از ۳ سال، پردیس جهانی کودک را شبیه دیزی‌لند بسازد. به این کاری ندارم که مگر ما چقدر جهان‌های انیمیشنی داریم که بتوانیم تم‌پارک» بسازیم. فقط اینکه ۷ سال طول کشید تا دیزنی با آن تجربه، در چین با آن امکانات، «دیزنی‌لند شانگهای» را بسازد!»

اجرای محمد معتمدی برای تیتراژ پایانی سوران

کیانوش گلزار راغب، نویسنده، نماهنگی از سریال سوران را با مخاطبان به اشتراک گذاشته است. پخش این سریال ایرانی در ژانر درام - تاریخی به کارگردانی سروش محمدزاده، تهیه‌کنندگی مجتبی فرآورده و نویسندگی عباس ریاحی از ۱۷ خرداد ماه سال جاری، چهارشنبه و پنجشنبه‌ها از شبکه یک آغاز شده است.» این سریال در مرکز سریال سوره حوزه هنری انقلاب اسلامی تولید شده که اقتباسی از کتاب «عصرهای کریسکان» نوشته‌ای از کیانوش گلزار راغب است که اجرای تیتراژ پایانی آن را محمد معتمدی برعهده داشته است.

درخواست هومن حاج‌عبداللهی از مردم

هومن حاج‌عبداللهی، بازیگر و صداپیشه نوشته: «برای بچه‌های ایران تمام سعی خود را به کار گرفتیم تا کاری آبرومند بسازیم، ولی گویا هرکس در هرمقام و در حد توانایی خود می‌کوشد که این کار دیده نشود. لطفاً پیکولو جزیره جادویی را نه به‌خاطر ما، بلکه برای شادی بچه‌های ایران تبلیغ کنید. شرایط هرچه که باشد، بچه‌ها فقط باید شاد باشند و بازی کنند.»

آغاز اکران آخرین تولد

نوید محمودی، کارگردان، درباره رونمایی از آنونس رسمی «آخرین تولد» نوشته: «من فهیم را با هر دین و مذهبی دوستش داشتم.» با آغاز اکران عمومی «آخرین تولد» به کارگردانی نوید محمودی، آنونس رسمی فیلم رونمایی شد. نوید محمودی پیش از این، فیلم‌های «رفتن»، «هفت و نیم» و «مردن در آب مطهر» را کارگردانی کرده بود و تهیه‌کنندگی فیلم‌های «چند مترمکعب عشق»، «شکستن همزمان بیست استخوان» و سریال نمایش خانگی «پوست شیر» را برعهده داشته است. الناز شاکردوست، پدرام شریفی، شیدا خلیق، آرمین رحیمیان، سوگل خلیق، نیلوفر کوخانی و رضا بهبودی گروه بازیگران فیلم را تشکیل می‌دهند. داستان این فیلم در زمانی که طالبان به قدرت بازگشته‌اند، آغاز می‌شود. در شهر کابل که پر از نگرانی و هراس است، محمد پدر خانواده سعی دارد تا زندگی طبیعی خود را در دورانی که طالبان در آن حکومت دارند، حفظ کند.

نشست تخصصی با نگاهی به ادبیات و معلولین

اسماعیل امینی، شاعر و استاد دانشگاه، مطلبی درخصوص برپایی یک کارگاه تخصصی ادبی بازنشر کرده که در آن آمده: «انجمن شعر رودکی با نگاهی ویژه به ادبیات و معلولین، کارگاهی با اجرای علیرضا پورحسینی برگزار می‌کند.» زمان برگزاری این نشست ادبی امروز، برابر با بیست و یکم مرداد ماه، از ساعت ۱۶ الی ۱۸ عنوان شده است. علاقه‌مندان برای کسب اطلاعات بیشتر می‌توانند سری به صفحه این نویسنده و شاعر بزنند.

نقل قول

امین زندگانی
بازیگر

به‌خاطر «ملک سلیمان» دو سال و نیم در سینما بایکوت شدم

برای کارهای سینمایی، من دوسال و نیم بایکوت شدم. بعد از «ملک سلیمان» و حرف‌های عجیبی که از دستمزدهای آنچنانی من می‌زدند این اتفاق رخ داد. نکته جالب ماجرا این است که «ملک سلیمان» در همه بخش‌ها جایزه گرفت بجز دو قسمت مهم و تأثیرگذار؛ نقش اول و تدوین.

| از صحبت‌های این هنرپیشه با خبرآنلاین

یادداشت

حرم، حریم، حرمت، محرَم

یاسر طاهررحیمی
پژوهشگر

در تعالیم دینی ریشه‌یابی لغوی در بسیاری از موارد می‌تواند موجب رفع سوءتفاهمات یا روشن شدن حقایق شود. مثلاً در منطق دینی مرد و زن غربیه نسبت به هم اصطلاحاً نامحرم نامیده می‌شوند و دین برای این نسبت حدودی تعیین کرده است. این مرزگذاری را می‌توان با سوءظن تحلیل کرد و برای آن بافته‌های موهوم ردیف کرد؛ از بدبینی اسلام نسبت به امر جنسی تا متضاد دیدن مرد و زن یا منزوی خواهی زن و...

اما حکمت این فاصله‌گذاری را می‌شود تا حد زیادی از خود لغت و ریشه‌یابی آن متوجه شد. نامحرم با واژه‌هایی چون حرام، حرمت، محرّم، حرم و حریم هم ریشه است. وقتی می‌گوییم فلان مکان، حرم است «مثل مسجدالحرام» یا نام روزهایی را «محرم الحرام» می‌گذاریم بدین معناست که این مکان‌ها یا زمان‌ها از منظر الهی دارای احترامی ویژه هستند که باید آن را حفظ کرد. برهمین مبنا وقتی می‌گوییم فردی نامحرم است یعنی دارای حریمی است که باید محترم شمرده شود نه اینکه او شرّ و شیطانی است و باید از او دور شد! این حرمت، هم برای مردان و هم زنان بویژه زن و مرد مؤمن، صادق است. یعنی این طور نیست که فقط زن و مرد نسبت به هم حریم داشته باشند و نامحرم باشند بلکه در بین خود مردان و زنان نیز مرزهای شرعی و اخلاقی موضوعیت دارد؛ مثلاً دو مرد یا دو زن نمی‌توانند به هر قسمتی از بدن یکدیگر نگاه کنند هرچند بدون قصد جنسی باشد، همچنین انسان شرعاً اجازه نگاه جنسی به هیچ محرم و نامحرمی را بجز همسرش ندارد یعنی افراد در دایره این حدود نسبت به هم نامحرمند. پس انسان و حریم جنسی و جنسیتی او محترم است و اقتضائات متفاوت جنسی و جنسیتی زنان و مردان نسبت به هم موجب می‌شود که حریم‌های مختلفی برای حفظ این حرمت، میان ایشان تعریف شود اما جنس و جنسیت زن در این حوزه حامل گوهرها و مزیت‌های ویژه‌ای است و به تبع آن دارای حریم وحرمتی متفاوت است که توجه به حفظ آن ضروری‌تر و شکستن آن مخرب‌تر است. این مطلب فراتر از پوشش شرعی است.

خلاصه آنکه در منطق دین، زن، عفت و عزت او حرم است و کسی جز محارم به حریم این حرم راه ندارند آن هم در حد و حدودش. تنها همسر است که به همه این حریم راه دارد. شرط ورود کامل به این حریم، رعایت حرمت، پذیرش مسئولیت و تعهد به مراقبت از آن است(غیرت) پاسداشت حرمت این حرم، هم بر دوش مردان است و هم خود زن چون حرمت این حرم اولاً وبالذات، حق‌الله است نه حق فردی زن. اساساً مالک اولیه بدن ما و همه زیبایی هایش خداست(یا مالک رقّی) و شکستن حریم و حرمت جسم و متعلقات آن، بالذات حق هیچ کسی نیست و انسان امانت دار این حرم است. تلک حدودالله فلا تقربوها.

نقد

ناشناخته در تاریخ

نگاهی به کتاب زندگانی علی‌ابن‌الحسین(ع) نوشته سیدجعفرشهیدی

آزاده جهان‌احمدی
منتقدادبی

این کتاب با مقدمه این محقق در توصیف فضای مکتب‌خانه‌های زمان خود بویژه در موضوع اصول مذهب و شناخت امامان آغاز شده و محقق در آن از انگیزه خود برای به رشته تحریر درآوردن چنین اثری درباره زندگانی امام علی بن الحسین(ع) می‌نویسد: «پس از پایان بحث خداشناسی، نوبت به پیغمبر و امامان می‌رسید: امام اول مرتضی علی(ع) امام دوم، امام حسن(ع)، امام سوم، امام حسین(ع)، امام چهارم، امام زین‌العابدین بیمار(ع) مثل اینکه گفتن کلمه بیمار، پس از نام امام چهارم واجب بود. بنابراین هنگام برشمردن نام امامان چون به نام امام زین‌العابدین بیمار می‌رسیدم در ذهن محدودم قیافه‌ای غم‌زده و پژمرده مجسم می‌شد که از شدت درد می‌نالد و از سوز و تب می‌گدازد.»

این اثر چنانکه از این مقدمه پیداست در پی زدودن تصورات و مشهورات نادرست رایج در میان مردم. که حتی به مکتب‌خانه‌ها نیز راه یافته بود- پیرامون شخصیت والای فرزند حسین‌بن‌علی(ع) و به تعبیر نویسنده تصحیح خطاهای انباشته در ذهن خویش بر اساس دلایل و مستندات تاریخی و منطقی در این زمینه است.

سیدجعفر شهیدی در کتاب «زندگانی امام علی‌بن‌الحسین(ع)» تلاش می‌کند که به تعبیر خود نتیجه چنان نشود که شخصیت امام علی‌بن‌الحسین(ع) قطع نظر از مقام شامخ امامت و عصمت که شیعه بدان معتقد است در مقابل سی سال تعلیم مسائل فقهی، ارشاد عملی، دستگیری بی‌منت از درماندگان، رأفت به مستمندان و زیردستان، در دهان شکستن سخنان ستمگران، خضوع و خشوع به درگاه پروردگار جهان و بالاخره و به جای گذاشتن اثری در نهایت بلاغت و سخنانی در اوج فصاحت از شیعیان و دوستداران خود لقب «بیمار» را بگیرد.

بدون تردید ضرورت تألیف چنین اثری و روشنگری پیرامون تصویر واقعی از زندگانی و سیره ائمه معصوم(ع) در برابر تحریفات ایجاد شده در طول تاریخ رسالتی بااهمیت بر دوش علما و پژوهشگران است و محقق و مؤلف این اثر تلاشی ستودنی در زدودن ذهنیت‌های نادرست شکل گرفته پیرامون شخصیت امام زین العابدین(ع) از خود بر جای گذاشته است.

آشنایی با امام، تولد امام، مادر امام، وضع ایالت‌های مسلمان نشین در دوران نوجوانی امام، مسیر کاروان از کوفه به شام، تحلیلی از روحیه مردم شام و پندار آنان درباره اسیران، خاندان پیامبر در کاخ یزید، انعکاس حادثه کربلا در کوفه، آثار واقعه حره در مدینه، وضع امام در برابر چنان اجتماع، تربیت عملی امام از اجتماع آن روز، رفتار او با غلامان و کنیزان و مردم، حرمت او در دیده مردم، عبادت امام، مناجات‌های امام، ابوحمزه و ملاقات او با امام، بردباری برابر ناملایمات، گفتارهای کوتاه امام و در پایان رساله حقوق امام عناوین و بخش‌های مختلف این کتاب را تشکیل می‌دهد.

محقق در ادامه تبیین رویکرد امام نسبت به وضع اجتماعی زمانه خویش نکته مهمی را می‌افزاید و نیایش‌های ماندگار امام سجاد(ع) را درمانی برای بیماری‌های اجتماعی آن روز تلقی می‌کند. این موضوع که این مناجات‌ها آینه‌ای است که تصویر اجتماع آن روز را منعکس می‌کند و امام در نیایش‌های خود مردم آن اجتماع را تربیت می‌کند، برای محققان و اهل اندیشه از این لحاظ در خور توجه است که این بیماری‌ها و آسیب‌های اجتماعی در همه دوران، گریبانگیر همه جوامع است و این مناجات‌ها از این نگاه اهمیتی دوچندان پیدا می‌کنند و محققان امروز می‌توانند دیدگاه‌های امام و نظرات تربیتی ایشان را در مواجهه با این آسیب‌ها مورد بررسی قرار داده و به تناسب مسائل و شرایط روز به جامعه عرضه کنند.

درنگ

مروری کوتاه بر کتاب «ماکسیم بر بام»

روایت چهره واقعی پهلوی‌ها در کشتار گوهرشاد

معصومه فاطمی
پژوهشگر مطالعات زنان

کتاب «ماکسیم بر بام»، تاریخ شفاهی قیام مسجد گوهرشاد است. کتاب حجم کمی دارد و با قلمی روان نوشته شده است. آنچه از راویان جمع‌آوری شده در قالب داستان‌های کوتاه به تفکیک پرداخته شده است که خواننده را خسته نمی کند.

برخلاف عبارت روی جلد کتاب، همه راویان کتاب، شاهد عینی نبوده‌اند بلکه برخی با واسطه از والدین یا نزدیکان خود این واقعه وحشتناک و ظالمانه را شرح داده‌اند. به جهت اینکه سال‌ها از واقعه گوهرشاد گذشته و رضاخان سعی کرده است شاهدان و حاضران در این واقعه را از تاریخ حذف کند، جمع‌آوری چنین روایت‌هایی حتی با واسطه می‌تواند ارزشمند باشد و زوایای جدیدی را برای تاریخ‌نویسان معاصر روشن کند.

انتخاب نام «ماکسیم بربام»، انتخابی هنرمندانه است و به زعم نگارنده، از دو وجه می‌توان به این نام پرداخت؛ ۱. «ماکسیم» نام یک مسلسل است و نام کتاب، به وجود این مسلسل بر پشت بام مسجد گوهرشاد اشاره دارد که البته روایت شاهدان عینی و تاریخ‌نگاران، وجود این مسلسل را تأیید می‌کند. این مسلسل به دلیل کارآمدی، امکان کشتار افراد متعدد را (نسبت به اسلحه‌های موجود) در زمان کوتاه داشته و در واقع عامل شهادت، متحصنین در گوهرشاد بوده است. ۲. «ماکسیم» لقب رضاخان هم بوده است. دلیل نام‌گذاری او به «رضا ماکسیم»، این بوده که او در دوره‌ای ماهرترین افسر قزاق دارای اسلحه ماکسیم بود که این پیشینه، بدون شک تأثیرگذار بر دستور رضاخان برای حمله به گوهرشاد است.

«ماکسیم بر بام» در واقع روایت بی‌رحمی رضاخانی است که سال‌هاست با مسلسل ماکسیم، ایرانیان را کشته است و اکنون نیز با روایت‌های ذکر شده در این کتاب، عمق وحشی‌گری دستور رضاخان در حمله به گوهرشاد دیده می‌شود. در واقع نام کتاب می‌تواند کنایه‌ای از دستور رضاخان برای حمله به گوهرشاد باشد.

کتاب توانسته خاطرات را با متنی روان و با ذکر مشخصات راوی ذکر کند و به دلیل اینکه برخی خاطرات توسط شاهدان مستقیم نقل نشده، رابطه راوی با شاهد بیان شده است. استفاده از تصاویر راویان، باعث افزایش جذابیت و استناد کتاب شده است.

یکی از ویژگی‌های کتاب، نقل روایت از زبان افراد مختلف و مرتبط است، از افرادی که در اطراف حرم زندگی می‌کنند و با صدای تیراندازی متوجه اتفاقاتی در حرم می‌شوند، تا افرادی که از روستاها در تحصن مسجد گوهرشاد حاضر بوده‌اند. از افرادی که با اعتقاد در قیام شرکت کرده‌اند تا افرادی که سرباز بوده‌اند و مجبور به مقابله با مردم بودند که البته مناسب بود از سربازان و خادمان حرم، خاطرات بیشتری جمع‌آوری بشود تا زوایای کمتر شنیده شده قیام گوهرشاد، بیشتر روشن بشود. یکی از نکاتی که معمولاً افراد از شنیده‌های خود نقل می‌کنند و به دیده‌ها مستند نشده، محل دفن شهدای گوهرشاد است که با رجوع به چنین افرادی شاید به دست می‌آمد.

در برخی خاطرات چنین برداشت می‌شود که برخی با رویه بهلول (از نقش‌آفرینان قیام مسجد گوهرشاد علیه کشف حجاب رضاخانی) و سخنرانی او موافق نبوده‌اند و حتی ابراز مخالفت می‌کردند که این موضوع و دلیل آن در هیچ‌کدام از خاطرات تبیین و پاسخ داده نشده است.

کتاب «ماکسیم بر بام»، در خلال تکرار روایت‌ها، چهره واقعی پهلوی‌ها را در رویارویی با شعار آزادی نشان می‌دهد، اینکه چگونه افرادی که معتقد به حکم شرعی بودند در حرم امن رضوی به آسانی کشته یا زنده‌زنده دفن شدند یا سال‌ها در زندان و تبعید به سر بردند و حتی به شاهدان واقعه که متوجه حضور آنها می‌شدند رحم نکردند، زیرا شاهدان، تنها رسانه حاضر در آن عصر بودند که می‌توانستند بخش‌هایی از این اتفاق را روایت کنند.

خواندن این کتاب به هر ایرانی توصیه می‌شود زیرا هم بخشی از تاریخ این کشور است و هم نشان‌دهنده غیرت زنان و مردان مسلمان ایرانی است که زیر شعارهای پُرطمطراق آزادی و پیشرفت غربی با پوتین‌های شاه دست نشانده غربی له شدند. کتاب «ماکسیم بر بام» به نویسندگی اکرم یعقوبی به همت انتشارات «راه یار» در اختیار علاقه‌مندان قرار گرفته است.

عکس نوشت

عشایر لرستان در طول سال برای دست یافتن به مراتع سرسبز در ییلاق و قشلاق دوبار اقدام به کوچ می‌کنند؛ در بهار از نیمه فروردین تا اواخر اردیبهشت از منطقه گرمسیر (شهرهایی در استان خوزستان) به منطقه سردسیر در استان چهار محال و بختیاری و دامنه‌های شمالی رشته کوه زاگرس نقل مکان می‌کنند و از اواخر شهریور تا اواسط آبان هم همین مسیر را برمی‌گردند. عشایر در ییلاق در بخش‌هایی از منطقه زز و ماهرو در شهرستان الیگودرز ساکن می‌شوند و بساط زندگی ساده خود را در کنار مردمان این مناطق پهن می‌کنند.

عکس: ایرنا